

Nota van Antwoord zienswijzen
wijziging winningsplan Gaag-Monster

Versie 3 december 2025

Kenmerk: NvA-69181

Volg-nr.	Zienswijze-nr.	Onderdeel	Onderwerp
1			<i>Planmatig beheer</i>
			Er zijn geen zienswijzen ingediend over het onderwerp planmatig beheer.
2			<i>Bodemdaling</i>
2a	002 Cumulatieve bodemdaling	Zienswijze	Gemeente Westland stelt dat de bodemdaling in de gemeente meerdere oorzaken kent: Aardgaswinning, aardwarmteprojecten, grondwateronttrekking glastuinbouw en natuurlijke inklinking van veen- en kleigronden. De Lier en omgeving liggen al laag en zijn aantoonbaar gevoelig voor verdere daling. In dit gebied hebben gemeente Westland en het Hoogheemraadschap van Delfland al investeringen moeten doen in het watersysteem, infrastructuur en openbare ruimte. De optelsom van bovengenoemde processen veroorzaakt mogelijk aanhoudend aantoonbare schade aan vastgoed, openbare ruimte, riolering, kunstwerken en kabel- en leidingstelsels. De verlenging van de gaswinning vindt plaats in een gebied waar ook aardwarmte-initiatieven en grondwateronttrekkingen actief zijn. Deze invloeden versterken elkaar en leiden mogelijk tot extra bodemdaling, waarvan de cumulatieve impact in de huidige effectbeoordeling niet is onderbouwd.
		Antwoord	Bodemdaling kan verschillende oorzaken hebben. Voor de verlengde gaswinning valt de bodemdalingsprognose binnen de bodemdalingsprognose van de bestaande gaswinning. Er is op basis van het instemmingsbesluit geen sprake van extra bodemdaling ten opzichte van het geldende winningsplan. Er worden daarom door de voortzetting van de gaswinning geen andere effecten verwacht dan die al zijn beoordeeld in het geldende instemmingsbesluit.
2b	002 Aanvaardbaarheid en actualiteit	Zienswijze	De gemeente stelt dat in de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van 31 maart 2021 (ECLI:NL:RVS:2021:662) werd geoordeeld dat de minister zich op basis van de destijds beschikbare gegevens in redelijkheid op het standpunt kon stellen dat de bodemdaling als gevolg van de gaswinning beperkt zou blijven. Sindsdien zijn er nog steeds geen gegevens beschikbaar gekomen die de cumulatieve effecten beschouwen. De gemeente acht het daarom niet verantwoord om op dit moment in te stemmen met het winningsplan, zolang de aanvaardbaarheid van de totale bodemdaling niet met actuele gegevens is aangetoond.
		Antwoord	Voor de verlengde gaswinning valt de bodemdalingsprognose binnen de bodemdalingsprognose van de bestaande gaswinning. Er is op basis van het instemmingsbesluit geen sprake van extra bodemdaling ten opzichte van het geldende winningsplan. Omdat de bodemdaling niet toeneemt

			ten opzichte van de prognose waarmee op 14 februari 2019 is ingestemd, kom ik niet tot een ander oordeel.
2c	003 Huidig winningsplan bodemdaling	Zienswijze	Het Hoogheemraadschap van Delfland stelt dat de omstandigheden en inzichten ten opzichte van het moment waarop de aardgaswinning in het verleden gestart is, zijn gewijzigd. Inmiddels is bodemdaling een steeds belangrijker onderwerp geworden in relatie tot de klimaatverandering. Daarnaast zijn er steeds meer gebruikers van de ondergrond bijgekomen. Hierbij valt te denken aan geothermie-installaties en de glastuinbouw, die met omgekeerde osmose-installaties grondwater als gietwater gebruiken. Al deze gebruikers veroorzaken in meer of mindere mate bodemdaling. Veel van deze effecten zijn vrij lokaal. De gaswinning, genoemd in het gaswinningsplan Gaag-Monster, vormt hierop een uitzondering, doordat deze een zeer groot gebied betreft. De resterende bodemdaling, veroorzaakt door de nog uit te voeren aardgaswinningscapaciteiten, bedraagt 2 centimeter. Ondanks dat dit getal als relatief beperkt overkomt, is het hoogheemraadschap bezorgd over het cumulatieve effect van al deze ondergrondse activiteiten tezamen. Deze cumulatieve bodemdaling zal op plekken groter zijn dan deze 2 centimeter. Echter, het is voor het hoogheemraadschap ondoenlijk, om te achterhalen, wat deze cumulatieve bodemdaling bedragen zal en wie dan de veroorzaker hiervan is. In onze ogen ontbreekt een duidelijk overzicht en een duidelijke grens van welk cumulatief effect nog acceptabel is. Het hoogheemraadschap verwacht dat de ondergrond in de toekomst steeds intensiever voor onder meer de energietransitie gebruikt zal worden. Hiermee ontstaat het risico, dat er meer bodemdaling veroorzaakt zal worden en het hoogheemraadschap voor een steeds grotere opgave staat, om de effecten van bodemdaling tegen te gaan. Dit zal tot steeds meer kosten leiden voor bijvoorbeeld het ophogen van waterkeringen. Hierbij zal de veroorzaker van deze bodemdaling steeds moeilijker te traceren zijn. Het hoogheemraadschap heeft in een eerder stadium van de huidige aanvraag een advies gegeven, waarbij het hoogheemraadschap de zorgen over de cumulatieve bodemdaling kenbaar gemaakt heeft. Hierop heeft de minister besloten, dat NAM jaarlijks de bodemdalingsgegevens aan het hoogheemraadschap moet overhandigen. Het hoogheemraadschap waardeert dat dit expliciet opgenomen wordt. Alleen ziet dit enkel toe op bodemdaling, veroorzaakt door de gaswinning en niet de cumulatieve bodemdaling.
		Antwoord	Het voorliggende winningsplan betreft een verlenging van de productieduur. De bodemdalingsprognose voor de verlengde gaswinning blijft binnen de bodemdalingsprognose van de bestaande gaswinning. Er worden daarom door de voortzetting van de gaswinning geen andere effecten verwacht dan reeds beoordeeld in het geldende instemmingsbesluit. NAM moet winnen volgens het winningsplan en dient zich daarmee ook te houden aan de maximale

			bodemdaling waarmee is ingestemd. Als blijkt dat de bodemdaling sneller verloopt of in een ruimer gebied gemeten wordt, worden passende maatregelen genomen.
2d	003 Overzicht cumulatieve bodemdaling	Zienswijze	Het hoogheemraadschap van Delfland stelt dat de minister alle bodemdaling binnen de invloed van de gaswinning Gaag-Monster in beeld moet brengen en in de toekomst moet monitoren. Door eenduidig en overzichtelijk de effecten van ondergrondse activiteiten en de veroorzaker van bodemdaling vast te leggen, kan het hoogheemraadschap in de toekomst gerichter anticiperen op deze thema's en beter adviseren op nieuwe aanvragen. Ook is het voor de veroorzaker van bodemdaling duidelijker, welke gevolgen er aan het veroorzaken van bodemdaling vastzitten. Overigens heeft de minister in het ontwerpbesluit zelf aangegeven, dat zonder duidelijke veroorzaker het niet mogelijk is, om de veroorzaker aan te wijzen en deze op grond van artikel 6:177 van het Burgerlijk Wetboek aansprakelijk te stellen. Een overzicht van de cumulatieve bodemdaling vergroot de effectiviteit van het hoogheemraadschap, waardoor mogelijk voorkomen wordt, dat de toename van kosten door bodemdaling door ondergrondse activiteiten op de maatschappij afgewenteld worden.
		Antwoord	Voortzetting van de huidige winning leidt niet tot extra bodemdaling. De samengestelde uiteindelijke historische en toekomstig voorspelde maximale bodemdaling als gevolg van de gaswinning bedraagt maximaal 8 cm, waarbij het diepste punt boven het gasveld Gaag ligt. Dit valt binnen het vigerende winningsplan waar de minister op 14 februari 2019 mee heeft ingestemd. Ik stem ten aanzien van het aspect bodemdaling dus in met alleen de voortzetting van de bestaande winning zoals uitgelicht in het winningsplan Gaag-Monster van 14 november 2024. Daarbij zijn geen andere consequenties voor de fysieke omgeving en de waterhuishouding te verwachten dan reeds beoordeeld in het vigerende winningsplan.
3			<i>Bodemtrilling</i>
			Er zijn geen zienswijzen ingediend over het onderwerp bodemtrilling.
4			<i>Schade door bodembeweging</i>
4a	001 Risicoanalyse	Zienswijze	Indiener stelt dat de risicoanalyse grotendeels is gebaseerd op door de NAM aangeleverde gegevens, zonder onafhankelijke verificatie. Er is geen overtuigend bewijs dat de kans op bodembeweging of schade voor de komende jaren verwaarloosbaar is. Indiener verzoekt een herbeoordeling van de analyses door een onafhankelijk instituut, zoals TNO of een universiteit zonder NAM-financiering, voordat instemming wordt verleend.
		Antwoord	De aangeleverde gegevens uit het winningsplan zijn gecontroleerd door TNO-AGE. Op basis van alle adviezen is beoordeeld dat geen andere consequenties voor de fysieke omgeving en de waterhuishouding te verwachten zijn dan reeds beoordeeld in het vigerende winningsplan.

4b	001 Cumulatieve effecten	Zienswijze	Indiener stelt dat de gasvelden uit winningsplan Gaag-Monster dicht bij dichtbevolkte gebieden en binnen kwetsbare polders en waterkeringen liggen. Cumulatieve effecten, waaronder bodemdaling, verzilting en effecten op het watersysteem, zijn niet overtuigend onderzocht.
		Antwoord	In de beoordeling hou ik er rekening mee of het gebied geschikt is voor de voorgenomen gaswinning. Hierbij hou ik rekening met de veiligheid voor omwonenden en het voorkomen van schade aan bouwwerken en infrastructuur of de functionaliteit daarvan. De cumulatieve bodemdalingseffecten door de gaswinning uit de velden uit winningsplan Gaag-Monster en de gasvelden binnen het gebied van het winningsplan is beschreven in het winningsplan en gecontroleerd door TNO-AGE en SodM. De kans dat de bodemdaling leidt tot schade in of nabij het winningsgebied wordt onwaarschijnlijk geacht.
4c	002 Monitoring en aansprakelijkheid	Zienswijze	De gemeente Westland stelt dat indien de minister desondanks besluit in te stemmen met de winningsvergunning, het noodzakelijk is dat in het definitieve instemmingsbesluit de volgende bepalingen een verplicht, fijnmazig monitoringsprogramma wordt opgenomen, opgesteld door een erkende en onafhankelijke onderzoeksinstelling, gericht op het vaststellen van de cumulatieve effecten en het aandeel van de verschillende oorzaken van bodemdaling binnen de gemeente Westland. Hierbij dienen ook de financiële consequenties en de verdeling van mogelijke schade inzichtelijk te worden gemaakt. De gemeente stelt dat er een eenduidig schadeprotocol moet zijn, waarin aansprakelijkheid bij cumulatieve oorzaken helder is vastgelegd en de procedure voor schadeafhandeling transparant is geregeld. De gemeente stelt dat er een duidelijke koppeling tussen meetresultaten, winningsintensiteit en bijsturingsmaatregelen moet komen, zodat tijdig kan worden ingegrepen bij overschrijding van aanvaardbare dalingssnelheden.
		Antwoord	Het is belangrijk dat gedurende de winning de bodemdaling gemonitord wordt. Daartoe moet NAM een meetplan indienen ter goedkeuring van SodM en periodiek bodemdalingmetingen doen. Deze gegevens zijn openbaar toegankelijk via de website https://www.nlog.nl/bodemdalingsmetingen . Op basis van de meetresultaten wordt gevolgd of de winning en de daardoor veroorzaakte bodemdalingseffecten verlopen zoals beschreven in het winningsplan. Als blijkt dat de bodemdaling sneller verloopt of in een ruimer gebied gemeten wordt, worden passende maatregelen genomen. Ik benadruk daarnaast dat NAM aansprakelijk is voor eventuele schade als gevolg van de bodemdaling die door de gaswinning van NAM wordt veroorzaakt. Omdat het voor omwonenden niet eenvoudig kan zijn om een eventuele aansprakelijkheid aan te tonen, kunnen omwonenden die vermoeden schade te hebben als gevolg van gaswinning zich wenden tot de Commissie Mijnbouwschade. Door het instellen van deze commissie is er één plek waar mensen zich kunnen

			melden die schade hebben door gaswinning. Het uitgangspunt bij de schadeafhandeling is dat deze laagdrempelig, transparant, deskundig en onafhankelijk is. Om het makkelijker te maken voor de schademelder, neemt de Commissie Mijnbouwschade in de praktijk de bewijslast over van de schademelder door het onderzoek naar de oorzaak van de schade op zich te nemen. Het advies dat de Commissie Mijnbouwschade uitbrengt is bindend voor NAM.
		Conclusie	Bovenstaande onderdelen van de zienswijzen geven geen aanleiding om het ontwerpbesluit met het winningsplan voor de gaswinning Gaag-Monster te wijzigen.
5			<i>Natuur en milieu</i>
5a	001 Milieu-effectrapportage	Zienswijze	Indiener stelt dat er geen volwaardig milieueffectrapport beschikbaar lijkt waarin de impact op bodem, grondwater, luchtkwaliteit en biodiversiteit integraal is onderzocht. Zonder een volledige MER is geen zorgvuldige besluitvorming mogelijk, hetgeen strijdig is met de Wet milieubeheer.
		Antwoord	Het ingediende winningsplan wordt getoetst aan artikel 36 van de Mijnbouwwet. De verplichting tot milieueffectrapportages (MER) en MER-procedures komen voort uit de Omgevingswet. Een besluit op een winningsplan is geen mer-plichtig besluit. Het ontbreken van een milieueffectrapportage kan daarom niet leiden tot een weigering om in te stemmen met het winningsplan. Om uit de gasvelden uit winningsplan Gaag-Monster gas te kunnen winnen, beschikt NAM ook over omgevingsvergunningen. De afweging van de gevolgen voor milieu van de bovengrondse activiteiten op de winningslocaties, en de daaraan gerelateerde werkzaamheden, heeft reeds eerder plaatsgevonden in het kader van de omgevingsvergunningen voor de winningslocaties.
		Conclusie	Bovenstaande onderdelen van de zienswijzen geven geen aanleiding om het ontwerpbesluit met het winningsplan voor de gaswinning Gaag-Monster te wijzigen.
6			<i>Efficiëntie en verantwoordelijkheidszin</i>
			Er zijn geen zienswijzen ingediend over het onderwerp efficiëntie en verantwoordelijkheidszin.
7			<i>Overig</i>
7a	001 Klimaatdoelen	Zienswijze	Indiener stelt dat de verlenging van gaswinning tot 2033 in strijd is met de nationale route naar klimaatneutraliteit in 2050 en de reductiedoelen voor 2030. Het ministerie heeft de plicht om zijn besluiten te toetsen aan de Klimaatwet en het Klimaatplan 2024-2030. Indiener verzoekt een heroverweging van het instemmingsbesluit in het licht van de wettelijke klimaatdoelstellingen en de transitie naar duurzame energie.

		Antwoord	In mijn beleid streef ik naar beperking van de uitstoot van broeikasgassen in Nederland. In de overgang naar duurzame energie blijft aardgas de komende decennia echter nog steeds nodig voor de industrie, voor het verwarmen van een groot deel van de huizen en voor het in stand houden van een betrouwbare elektriciteitsvoorziening. Aardgas is de fossiele brandstof met de minste CO ₂ -uitstoot en dus het minst belastend voor het klimaat. Door het gas in Nederland te winnen, leidt dit tot minder CO ₂ -uitstoot dan import van aardgas uit andere landen.
7b	001 Maatschappelijke afweging	Zienswijze	Indiener stelt dat een maatschappelijke afweging van de risico's voor bewoners versus de beperkte resterende economische waarde van de gaswinning ontbreekt in het besluit.
		Antwoord	Het ingediende winningsplan wordt getoetst aan artikel 36 van de Mijnbouwwet. Andere criteria, zoals maatschappelijke afweging van risico ten opzichte van de economische waarde, kunnen niet leiden tot een weigering en zijn daarom geen onderdeel van de beoordeling. Ik benadruk dat gaswinning alleen plaatsvindt als dat veilig kan. Dit baseer ik op de adviezen van TNO-AGE en SodM.
		Conclusie	Bovenstaande onderdelen van de zienswijzen geven geen aanleiding om het ontwerpbesluit met het winningsplan voor de gaswinning Gaag-Monster te wijzigen.